

ENTRE L'APRENTATGE I LA INCITACIÓ: UN CAS CONCRET DE PRÀCTICA NARRATIVA A L'ENSENYAMENT SECUNDARI

JOSEP LLUÍS ROIG

(IES Les Foies)

1 LA TEORIA

Entre la teoria i la pràctica de vegades hi ha tot un món de dificultats, un camí ple de revolts insospitats. I perdó per la llicència poètica, però és per aquest motiu que començarem per l'anàlisi realista que les professores Rosa Ribes i Carme Gosàlbez van proposar en una taula redona que es va produir a Gandia el 30 de novembre de 2011, en el marc de la Setmana dels Premis Literaris.

En aquesta taula redona, es va plantejar què es demanava als llibres de literatura juvenil destinats a ésser llegits a l'institut. Hi havia tot un seguit de qüestions a les quals van anar responent; com, per exemple, què és necessari per a la formació dels alumnes que aquests llegeixen obligatòriament.

Ara bé, a partir d'aquest punt, en principi obvi, ja venien les preguntes: les professores proposaven que, després de diverses provatures, triaven l'opció que és el professorat qui posa el llistat de llibres de lectura, tenint en compte l'opinió de l'alumnat, de manera que aquells llibres que més agraden als alumnes es repeteixen cíclicament, alhora que se n'introdueixen de nous.

És evident que la possibilitat de llista semioberta de llibres de lectura (on els alumnes proposen els llibres que volen i el professorat dóna el vistiplau) és una opció molt llaminera per a determinats alumnes, però que comporta moltes hores extra (sense remuneració) per al professorat i sense que els alumnes no lectors s'hi senten atrets.

Hi ha, tanmateix, la possibilitat de donar parelles de llibres a triar, de manera que els alumnes trien segons els interessos personals.

Respecte de la quantitat de llibres que han de llegir els alumnes, normalment, hom dóna com a criteri general el d'un llibre per avaluació de

manera obligatòria. I, de manera voluntària, el criteri queda molt més obert.

Evidentment, si un llibre ha de ser llegit de manera obligatòria, haurà de ser avaluat d'alguna forma. Ja se sap que la tradicional és l'examen, però també n'hi ha d'altres maneres, com els debats, tot aprofitant la temàtica dels llibres (com ara la immigració, el «bullying», la violència de gènere...); el canvi de suport de la història (còmic, vídeos, campanya publicitària...); les manipulacions (canvi de narrador, canviar el final, modificar el temps o l'espai...); provocar la creació literària tot imitant el model (bàsicament per a les narracions curtes: val a dir que l'experiència havia estat tot un èxit amb un llibre com *Històries del paradís* de Xavi Sarrià, en batxillerat, o *Quaranta-sis contes i un gelat* de Vicent Marçà, en els primers cursos d'ESO.

A més de tot això, s'hauria de procurar que el llibre no fóra únicament un «deure», promocionant les activitats paral·leles que hi estiguen relacionades, com ara cinema, teatre, investigació...

Evidentment, el que queda obert en tot aquest llistat és quin seria el criteri del professorat a l'hora de triar els llibres de lectura abans de saber si «funcionen» o no entre l'alumnat.

Val a dir que els criteris no serien els mateixos per a batxillerat que per a l'ESO. Per al batxillerat es buscaria que estigueren relacionats amb el temari o el complementaren, mentre que per a l'ESO en serien uns altres, d'entre els quals destacarien:

Segons els alumnes no-lectors: que el llibre siga «curtet»; que tinga «moolts» o «moolts» (segons el curs) dibuixos o il·lustracions; que no siga «antic» (és a dir, de temàtica actual); i, molt important, que no siga avorrit.

Segons els alumnes lectors: que la història siga engrescadora (ritme narratiu, ambientació, personatges variats que evolucionen...) i que estiga sostinguda per una bona història d'amor o d'aventures que els facilite la identificació; que tinga algun personatge divertit; una trama que plantege intrigues i dubtes de manera que s'hi engresquen.

I, per últim, els criteris segons el professorat serien que l'inici «enganxe» ràpidament (la paciència no és una virtut que abunde entre els adolescents i les primeres quatre pàgines són decisives per a evitar que els alumnes abandonen la lectura: si no s'ha aconseguit captar l'atenció en aquest principi, l'índex d'abandó de lectura puja exponencialment); una trama amb diversos graus de complexitat (de manera que permeta diverses lectures segons la capacitat de cada alumne); que els personatges estiguen ben definits i evolucionen al llarg de la narració; que els alumnes puguin reconèixer el món que s'hi descriu, de manera que un dels tres llibres al llarg del curs, com a mínim, estiga situat en un context que ells coneguen

(comarques properes...); o bé textos que recreen d'altres mons (i això permet reflexionar sobre el model de convivència, les relacions socials, l'arbitrarietat...); que els enriquesquen lingüísticament i que alhora mostren un estàndard «modern», actual; i que, al llarg del curs, siguen cadascun de temàtiques diverses, des de social o solidària, com *El meu germà Pol* d'Isabel-Clara Simó o *La mosca. Assetjament a les aules* de Gemma Pascual, a històrica del tipus *La mirada d'Al-Azraq* de Silvestre Vilaplana, o *Vent d'Almansa* de Josep Franco; i, evidentment, llibres que tracten els nous punts d'interés en els adolescents, com podrien ser l'amor, l'amistat, l'acceptació social, l'alcohol, les drogues, la sexualitat..., on obres com *Joan el cendrós* de Carles Alberola o *Sense sortida* de Rafael Vallbona, en serien l'exemple perfecte.

2 LA PRÀCTICA

Amb aquestes premisses prèvies, fruit de pràctica a escala personal però també col·lectiva, i unes mínimes habilitats literàries, cabia la possibilitat de proposar als alumnes de ser no només receptors sinó també participar en el procés de producció d'un text, de manera que, en el camí, aquests tingueren tant una visió del fet creatiu com una reflexió teòrica i pràctica sobre l'anàlisi textual.

És cert que en la novel·lística per a adults ja s'havia obert el camp a la col·laboració dels lectors, amb obres que s'escriuen al ritme de les propostes, amb autors com ara Lorenzo Silva o Màrius Serra, que l'any 2003 va demanar als lectors de *La Vanguardia* propostes de finals per a una novel·la a la qual no trobava desllorigador. Finalment, es va publicar *Monocle*. I no només aquesta novel·la, sinó també una narració on explica tota aquesta experiència: *De com s'escriu una novel·la*.

Per altra banda, la idea és senzilla: com que un dels criteris que ajuda a la participació és el de proximitat, res de més pròxim que l'espai que necessàriament tots ells comparteixen: l'institut. I, respecte als personatges, res de més proper que ells mateixos. I un procés estrictament democràtic.

Per tal que reflexionen sobre els personatges i el lloc, se'ls proposa si volen que el lloc i/o ells apareguen amb el nom real o si se li'n posa un d'imaginari. Respecte al nom propi, en un cent per cent dels casos, guanya que els personatges duen el nom real dels alumnes. Respecte al lloc, els resultats es distribueixen: unes vegades es tria un altre nom i de vegades reclamen que siga perfectament reconeixible. I, encara que és bo per a la reflexió el fet de buscar-li un nom diferent, cal respectar el procés democràtic i, de vegades reivindicatiu, que signifiquen les votacions.

Una vegada decidit el nom i el lloc, cal anar a per l'estructura: mai no guanya l'estructura tradicional; sempre volen anar directament al nus. Això es correspon, evidentment, amb un dels criteris a l'hora de seleccio-

nar un llibre de lectura: que ha d'enganxar a les primeres pàgines. Cal explicar que no tenen problemes a acceptar que això significa que, després, al llarg de la història, s'haurà d'explicar el context que no s'ha especificat a la introducció inexistent.

Una cosa que no es vota és el narrador: un narrador intern que no siga cap d'ells però que siga com ells: és perfecte per a exemplificar les limitacions que comporta, a banda que duu molts més avantatges: és el més pròxim possible i, alhora, permet una mirada amb tendresa i humor (l'humor és un dels valors afegits més importants en una novel·la juvenil) i permet verbalitzar alguns dels seus pensaments.

Una vegada solucionades aquestes qüestions prèvies, cal plantejar el conflicte inicial: uns crits al corredor, una porta que sempre està tancada i a la qual ells mai no han tingut accés, una maleta abandonada, qualsevol cosa és suficient per a donar ales a la seua imaginació molt més fèrtil del que demostrarien, en la majoria dels casos, les seues produccions escrites.

En el cas que ens ocupa, van ser uns crits, forts i reals, al corredor i una broma del professor: «vos imagineu si ara s'esguitava de sang la finestreta?» (l'ull de bou de totes les aules de secundària). A partir d'aquest moment, tot es va disparar: les votacions van demostrar unes quantes evidències: que la sang era sang real i que hi havia d'haver un mort. El mort va resultar ser un alumne que solia fer tard a classe d'habitudo (com aquell dia, que encara no hi era). I, a partir d'aquell moment, ja no va faltar cap més alumne a classe mentre va durar el «taller» d'escriptura.

S'hauria d'aclarir que, des d'aquest punt, la intenció era produir una narració breu (d'entre un i quatre fulls), però l'endemà, l'entusiasme i l'atenció dels alumnes de segon d'ESO que participaven en la prova eren tan grans, tan intensos i tan inesperats, que l'escriptura es va allargar molt més del previst fins a convertir-se en una novel·la breu.

I en tot el procés, des de l'argument fins als noms de lloc van ser triats per votacions successives: es proposaven diversos noms i es votaven entre tots. De la mateixa manera que l'argument avançava a partir de les diferents propostes que eren discutides —i posteriorment votades— a classe. De la mateixa manera que se'ls demanava, algunes vegades, que a casa redactaren possibles continuacions. Fins i tot hi va haver voluntaris per a morir en l'intent de salvar els companys.

Que la història s'ampliara en llargària respecte de la previsió inicial no deixa de ser una anècdota, a causa de l'entusiasme dels alumnes respecte de la narració. Però el que sí que es pot afirmar és que el mecanisme funciona tant amb alumnes propis com amb d'altres més aliens amb el criteri senzill d'un narrador intern que permeta la identificació dels alumnes (alhora que un toc d'humor), un punt de partida engrescador i una pràctica democràtica que incloga propostes, votacions, diàleg i consens.

Caldria aclarir, però, que, en el cas que ens ocupa, la narració tingué un final obert perquè el narrador, que era al cap i a la fi qui escrivia, no va trobar cap final dels que es proposaven com a adient i, fruit d'això, en aquest consens, es va optar per deixar un final obert: una possibilitat més, dins del l'àmbit de la narrativa. De la mateixa manera que amb el títol: se'n van proposar diversos i se li va posar el que més vots va rebre.

I malgrat que la finalitat principal i gairebé única de tot l'exercici era facilitar la comprensió teòrica i pràctica del fet narratiu per part dels alumnes participants, el resultat va guanyar el Premi Esport i Ciutadania que organitza la Fundació del Futbol Club Barcelona i va ser publicat per l'editorial Cruïlla amb el títol *Insuficient s'escriu amb sang*.

És evident que tot el procés comporta certes dificultats, però l'autor considera detalls molt importants a mantenir el narrador intern, el toc d'humor, que normalment els alumnes no saben donar però agraeixen moltíssim, i el consens com el criteri més democràtic de tots, no el d'una majoria que s'imposa, conjuntament al valor més humà de tots: el respecte cap a un mateix i cap al pròxim: qui no respecta els companys no es mereix de participar-hi.

3 UN ALTRE EXEMPLE

És evident, però, que el que no es pot pretendre és, cada vegada, escriure una novel·la breu: la feina seria titànica. Però un conte acaba essent viable i la trama argumental queda enllestida en dues sessions com a màxim. I és ben simptomàtic descobrir que en un cent per cent dels casos acaba per aparèixer un cadàver (antic o recent), un assassinat o, com a mínim, un rapte, una desaparició... I que això de l'estructura tradicional (que se'ls explica) ells ho tenen completament bandejat. Així, és igual que el punt de partida siga una maleta abandonada al pati de l'institut, que una porta que no es pot obrir: les eleccions democràtiques adolescents (des de 6é de primària a 4t d'ESO) acaben per preferir els cadàvers.

I per acabar, posarem tot seguit un exemple en versió narració breu, que es va dur a terme durant el curs 2011-12 a l'IES Vall de La Safor, de Vilallonga, amb un tercer d'ESO i un grup d'Optativa Instrumental (un grup on es reforça els alumnes que tenen problemes amb l'assignatura, en aquest cas en valencià) també de tercer d'ESO.

El punt de partida fou la porta d'entrada al soterrani, que sempre és tancada i només en tenen la clau el director i el secretari. Cal aclarir que la proposta no va partir del narrador, sinó dels alumnes mateixos, en ser interpellats sobre si hi havia alguna cosa que els cridara l'atenció en l'institut. I que el resultat no és important pel seu estilisme, sinó per les reflexions que ha provocat durant l'elaboració de totes les estructures narratives prèvies a l'escriptura. I que, evidentment, encara que els noms coin-

cidesquen amb els d'alguns professors i alguns alumnes, el text és pura ficció:

«Cintia va redolar per l'escala fins a caure damunt de Roman i va començar a acabar-se el món. Com ho anàvem a saber, en aquell moment, però ara que en som pocs i aguantem com podem, ara que ja no podem fer marxa enrere, ara, ho recordem obsessivament. Una i una altra i una altra vegada. Fins que morim. Fins que morim, si no hi ha cap miracle, en unes hores o dies. Llavors, pel que sabem nosaltres, s'haurà acabat la humanitat sobre la terra.

Tot va començar en aquest lloc que està situat al peu d'un glaciari extingit fa milions d'anys. No importa, tot això, ara. Però el lloc era bonic: tarongers i tarongers en horts mig abandonats als peus d'una muntanya que creixia de repent, verda i seca al mateix temps. Allí creixia també l'institut Vall de La Safor, entre les muntanyes, els horts, les primeres cases del poble i el riu.

Aquell era un any de retallades. Hi havia crisi econòmica i els diners per als col·legis i instituts havien desaparegut. Un dia, el nostre grup de 3r, el 3r B, va decidir pel propi compte i risc eixir a protestar pel poble sense demanar permís a ningú. I ens va caure una esbrancada de cavall, a més de quedar-nos sense cap activitat extraescolar. De manera que, cap a la fi del curs, un dia que tot l'institut se n'havia anat d'excursió —uns a Terra Mítica, d'altres a Aqualandia, qui a Terra Natura— a nosaltres ens havien deixat tirats a la nostra aula, amb els de Taller de Valencià, que també estaven castigats per alguna excusa ridícula o similar.

En resum, no hi havia ningú a l'institut. I cap professor no pujava, perquè la majoria se n'havia anat amb els alumnes. I ningú no pujava. I estàvem desficiosos, amb tot el matí per davant, sense ganes de fer res, amb el cabreig d'haver-nos quedat i amb les ganes d'haver-nos-en anat.

Encara era prompte però, malgrat la claredat exterior, les nostres finestres estaven tan ben pensades que, encara que fera un sol que badara les pedres, calia la il·luminació artificial: es tractava d'un edifici construït quan al nostre país es pensaven que els rius d'euros no s'acabarien mai i que podíem gastar eternament coses que no durarien sempre. Bé, ja deixo d'enrotllar-me: se'n va anar la llum.

Se'n va anar la llum i s'hi mig veia, però d'aquella manera i, amb el silenci, ens va entrar un cert «acollono». O a mi com a mínim sí que me'n va entrar. Merda. No sé si mai heu vist alguna pel·lícula de por on en un edifici buit un maníac comença a matar una colla d'amics. Doncs això.

Algú, Marc, Alba o Lluc, no ho recorde i dubte si té importància, va explicar que el panell dels fusibles estava on la caldera. Com ho sabia, això és un misteri, perquè allí només baixava el secretari de l'institut i ningú més. MAI ningú més. Que nosaltres sabérem.

Vam baixar tots junts sense vore cap persona. Vam baixar tots junts en un silenci tan gran com una catedral, que notàvem com ens comprimia les orelles. Algú, Lluís i Marina com a fills de profes, crec, es van atrevir a entrar al despatx del secretari i en van eixir amb un grapat de claus que mantenia tancades un clauer fet de molts clauers, amb tot de plastiquets indicadors de números o portes.

Enmig del silenci, les claus semblaven un reclam per a un assassí sanguinari que estiguera a l'aguait. Però no va vindre ningú. De manera que, amb paciència, va aparèixer la clau de la caldera i van obrir. Roman va començar a baixar per les escales que conduïen cap a un soterrani on ningú de nosaltres havia estat mai, però Cintia no va poder esperar-se i, en provar d'avançar-lo, es va esvarar, tot enduent-se'l per da-

vant també. Els sentírem com rodolaven, com xocaven a baix de tot contra alguna cosa, com se sentia un terrabastall i una llum ràpida i forta com un llamp ens encegava temporalment.

Tan bon punt vam recuperar la visió, baixàrem l'escala fosca on, de totes maneres, no es veia res de res. A les palpentes, a Ruth li va semblar vore el panell de la llum, que obrí també a les palpentes i que vam escoltar com les seues mans movien interruptors amunt o avall sense massa resultats fins que, per uns moments, es va fer la llum, però no de cap bombeta o fluorescent, sinó que la llum venia d'un raig que la va travessar i la llençà un parell de metres enllà, cap a la foscor, alhora que s'enduaia per davant Kevin, que s'hi havia atansat per mirar d'ajudar. O això creia jo en aquell moment.

Just en aquell moment vam escoltar com la porta de l'escala es tancava i ens tancava, a més d'endur-se la poca claredat que hi havia. Genial. A les fosques i sense saber cap a on tirar. Qui no ha somiat tota la vida amb un moment així.

I el primer dia, déu va crear els mòbils. Però, per algun motiu, no tenien cobertura allí baix. Algú va explicar una teoria rara sobre la possibilitat que algú utilitzara inhibidors com els lladres refinats de cases riques. Jo, d'això, no en tinc ni idea. El cas és que entre la llum dels mòbils i la mistera que Xaima havia encés, ens va semblar intuir una persona recolzada sobre la paret del fons. En acostar-s'hi, però, per comprovar-ho, Laia es va posar a cridar com una boja boja. Mai no havia sentit uns crits com aquells, encara que aquell mateix dia en seguirien molts més. I el problema era que els crits estaven més que justificats: es tractava d'un esquelet amb restes de carn, encara.

Ja podeu imaginar-vos el terrabastall que es va muntar. Tant, que Sonia, Carla i Pere van acabar per terra, lesionats. Després dels laments, seguí un silenci dens, llarguíssim, que permeté escoltar perfectament uns passos pel corredor. Uns passos que es van parar davant la porta que ens tancava. I la porta es va obrir.

Eixírem tots, excepte els lesionats, en una cursa frenètica cap a fora, on no ens esperava ningú. Ningú. Allò començava no a posar els pèls de punta, sinó fins i tot els ulls, les orelles, les neurones en punta, teníem. Reconec que vam córrer cap a la porta d'entrada sense ni plantejar-nos què passaria amb els ferits que deixàvem darre-re. El pànic té aquestes coses.

La porta principal estava tancada, només faltava. I quan retornàrem sobre els nostres passos, la porta de la caldera tornava a estar tancada, amb els nostres companys a dins i sense la clau per obrir-la, que amb tot el desgavell ningú sabia on parava. Enmig del silenci, calia organitzar-se.

Chaima, Laia i Denise es van quedar davant de la porta tancada amb l'encàrrec de cridar tan fort com pogueren en cas que passara qualsevol cosa o que algú se'ls acostara. I els altres ens vam partir en dos. Semblava lògic. Mirar si trobàvem algú per tot l'institut alhora que cercàvem alguna via d'escapatòria. Alguna aula de les de baix oberta i amb la finestra mal tancada. No sé, el que fóra per eixir d'allí.

El grup on anava jo, vam començar per la cafeteria. Era lògic: tenia accés directe al pati i, en cas que la porta estiguera oberta, després podríem botar: no hi hauria problema. Però estava tancada. Fermée. Close. Després del desencant, en girar-nos per fer marxa enrere, vam llegir a la paret **COMENÇA EL JOC**. Això explicava l'olor a pintura fresca que jo havia confós amb algun netejador. La pintura estava tandra encara.

L'institut estava dividit en dues ales, la que ens havia tocat, la del bar, on no vam trobar res, i l'altra. Nosaltres encara ens vam organitzar raonablement, però l'altre

grup, amb massa pressió, es van dividir en tres per ser sistemàtics i acabar més prompte. Un error comprensible, però fatal.

Havien començat des del fons cap a la porta principal, però al pis de dalt només en van pujar dos: Javi i Kevin, que s'havia recuperat de la trompada que havia rebut de Ruth, al soterrani. A més, a Kevin li va entrar pixera, els nervis, ja se sap, que jo estava tot el temps amb ganes, també, i quan va tornar ja no estava Javi. Com que els nostres corredors són passadissos-balcons, es podien parlar de dalt a baix amb facilitat. Però ningú no l'havia vist.

Ja els quedava només una aula per revisar als de baix de tot quan Alba es posà a pegar crits com una posseïda, com la xiqueta aquella de l'exorcista que podia posar el seu cap a pegar voltes. I no m'estranya. Segons va contar després, quan es dirigia cap l'última porta, va notar com una gota li queia sobre el cap. En tocar-la, i mirar-se les mans, es va adonar que era sang. I que la sang venia d'un cos que penjava, penjat, d'una corda que algú havia lligat a la barana de dalt de tot. El cos havia quedat just entre dos pisos i per això no l'havia vist ningú.

Ella no va pujar, però nosaltres, que havíem escoltat els crits i acudit ràpidament, sí. Era Javi, pobre, que s'havia quedat sol un moment i ho havia pagat amb la vida. No ens vam atrevir a tocar-lo, i algú va comentar que era cosa de la policia. I, en aquell un no parar que portàvem, els i les que s'havien quedat al pis de baix de tot ens van cridar. L'última aula, la del PQPI, aquella en la qual nosaltres no entràvem mai i que, quan estava buida, sempre tancaven amb clau perquè hi havia ordinadors, aquella aula, estava oberta i tenia una finestra també oberta: el nostre camí cap a la llibertat.

Mentre fèiem cua per botar per la finestra, encara ens vam adonar que a sobre, hi havia escrit GAME OVER. Quan em va tocar a mi, vaig caure a rodolons però vaig caure blanet, perquè jo no era l'únic i al peu de la finestra hi havia una muntanya de braços, cames, peus cares i crits que seria per riure si no es donaren certes circumstàncies.

A la fi, ens desenganxàrem els uns dels altres i ens dirigírem tots corrents cap a la caserna de la Guàrdia Civil que estava situada just al principi del carrer que s'acabava en l'institut. Vam tardar poc més de cinc minuts perquè, amb la tensió, no podíem amb els nostres cossos. Semblava que havien passat anys i no un parell o tres d'hores, a tot estirar.

Els guàrdies civils estaven tots morts. I, en dirigir-nos pel passeig cap al centre comercial del poble, constatarem també que hi havia gent morta pel carrer, cap viu. Igual que al Mercadona, igual que a les cafeteries igual que. Tots. Morts.

Vam parar. Allí, al mig del passeig, on de vegades quedàvem a menjar pipes i mirar passar el temps, allí, ara calia prendre decisions urgents i decisives. De vida o mort. I decidírem tornar a l'institut. Era el primer pas necessari i no ens podíem separar perquè això ens afeblia, a més que ja estàvem prou acollonats. Allí ens esperaven Clara, Laia i Denise que vigilaven la porta de la caldera. I, tancats rere la porta, Cintia, Roman, Sonia, Carla i Pere. No els podíem abandonar ni sabíem on acudir, de manera que retrocedírem fins a posar un parell de motos sota la finestra per poder-nos enfilars, perquè estava una mica alta. Mentres tornàvem, algú va preguntar on era Kevin i vam témer que ens el trobaríem mort també.

Les tres guardianes encara continuaven allí. No havien sentit res estrany, no havien notat res. Colpejàrem la porta i els de dins ens contestaren. Estaven acceptables. Baldats però res de greu.

Sense temps per plantejar-nos quin era el següent pas, es van escoltar pels altaveus els típics colps per comprovar si el sistema funciona correctament i Paula exclamà que ella sabia on estava el despatx des d'on parlaven i s'hi va dirigir directament, en lloc de córrer en direcció contrària, que era el que jo tenia ganes de fer. Però ens vam quedar allí, immòbils, tot escoltant qui parlava, que va resultar ser Kevin.

Es va enrotllar molt i nosaltres el seguïem escoltant quiets, sense moure ni una parpella, ni un pèl, sense gosar ni respirar. Es va enrotllar molt i però ho podria resumir com que ens va explicar que uns dies enrere, Àlicia, la professora de biologia, li va explicar que estava fent un experiment al soterrani. Un experiment sobre vacunes, per traure uns diners per a poder pagar la llum i la calefacció de l'institut, que li oferia la possibilitat d'ajudar-la. Ho havien de dur en secret.

Però el dia anterior per la vesprada van tallar la llum per impagament. L'endemà, ningú se'n va adonar amb el tràfec de l'excursió. Però alguna cosa va ocórrer al laboratori «improvisat», així que quan Àlicia va baixar per mirar d'engegar el generador, algun virus mutant o jo què sé la va atacar. Tant, que quan Kevin va baixar a primera hora, en vore la porta oberta, estava mig morta i amb la carn com en descomposició. Sí, el cadàver gairebé sense carn era el d'ella, que estava viva només unes hores abans.

Ella l'havia advertit que allò era molt perillós i que si li començaven a eixir de sobte unes ampolles roges, com en sang, per tota la pell, ja estava mort. Que no sabia com es contagiava però que ningú entrara allí. Per això havia mirat d'imitar un joc de rol per fer-nos fugir. Que ho havia intentat, que havia hagut de matar el pobre Javi perquè li havien aparegut els símptomes i que ara era ell, qui els tenia, que anava a deixar-se morir allí dins i que no provàrem d'entrar. Que era perillós. Que no sabia quant duraria la llum del generador, que no sabia res i es va posar a sanglotar. Fins que va tancar el micròfon.

Ens miràvem en silenci, sense saber què pensar i, encara pitjor, què fer, quan Paula va aparèixer amb les claus a les mans. Kevin les havia deixades a la part de fora de la porta, que estava tancada i barrada. Les claus. No hi havia opció.

Li vam deixar pas, i, en obrir-la, es va escoltar perfectament el soroll del generador. No sabíem si baixar o no, la veritat. Però de la foscor aparegueren els lesionats, vius i sense símptomes. Els haguérem d'explicar la realitat de fora.

De tot això, ja fa un dia. Amb les claus del secretari, hem pogut obrir totes les zones de l'institut, però la cobertura dels mòbils ha desaparegut, no se sintonitza cap ràdio, no ha vingut cap pare preocupat perquè no hem arribat a casa, no ha tornat ningú de l'excursió, no hi ha símptomes de vida a fora.

L'única explicació és que la plaga s'haja estés a una velocitat supersònica. No sabem què fer. Supose que esperarem a eixir tant com puguem. Mentre ens quede menjar. Costa d'assimilar-ho. He escrit tot açò per si de cas no sobrevivim».

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- ALBEROLA, CARLES (1998): *Joan el cendró*. Alzira, Bromera.
 FRANCO, JOSEP (2006): *Vent d'Almansa*. Alzira, Bromera.
 MARÇA, VICENT (2008): *Quaranta-sis contes i un gelat*. Benicarló, Onada.
 PASCUAL, GEMMA (2008): *La mosca. Assetjament a les aules*. Catarroja, Perifèric.
 ROIG, JOSEP LLUÍS (2011): *Insuficient s'escriu amb sang*. Barcelona, Cruilla.
 SARRIÀ, XAVI (2009): *Històries del paradís*. Alzira, Bromera.
 SERRA, MÀRIUS (2003): *Monocle*. Barcelona, Mòbil Books / La Vanguardia.

SERRA, MÀRIUS (2004): *De com s'escriu una novel·la*. Barcelona, Empúries.

SIMÓ, ISABEL-CLARA (2008): *El meu germà Pol*. Alzira, Bromera.

VALLBONA, RAFAEL (2003): *Sense sortida*. Barcelona, Cruïlla.

VILAPLANA, SILVESTRE (2006): *La mirada d'Al-Azraq*. Alcoi, Marfil.